

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

DECIZIE

Cererea nr. 70621/16

B.A.A.

împotriva României

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită la 26 martie 2019 într-o cameră compusă din:

Paulo Pinto de Albuquerque, *președinte*,

Faris Vehabović,

Carlo Ranzoni, *judecători*,

și Andrea Tamietti, *grefier adjunct de secție*,

Având în vedere cererea menționată anterior, introdusă la 24 noiembrie 2016,

După ce a deliberat în acest sens, pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. Reclamantul, domnul B.A.A., este resortisant german, s-a născut în 1978 și locuiește în Londra. Acesta a fost reprezentat în fața Curții de doamna Diana-Elena Dragomir, avocat în București.

A. Circumstanțele cauzei

2. Faptele cauzei, astfel cum au fost expuse de reclamant, se pot rezuma după cum urmează.

3. La data faptelor, reclamantul și tatăl său erau oameni de afaceri bine cunoscuți, care au făcut numeroase investiții în România. Direcția Națională Anticorupție („parchetul“) a început urmărirea penală față de aceștia și alte persoane pentru mai multe acte de corupție. La 24 iunie 2014, parchetul l-a trimis în judecată pe tatăl reclamantului și alte persoane în această privință. Prin aceeași decizie, procurorul a decis să continue urmărirea penală față de

reclamant pentru mai multe infracțiuni conexe, inclusiv dare de mită judecătorilor și delapidare.

1. Propunerea parchetului de arestare preventivă

4. La 25 martie 2016, invocând dispozițiile art. 202-203 și 223-224 din Codul de procedură penală („CPP”), parchetul a emis, în lipsa reclamantului, o ordonanță de arestare preventivă a acestuia. Procurorul a prezentat probe care indicau că reclamantul ar fi putut încerca să mituiască judecătorii pentru a obține un tratament preferențial pentru societățile în care acesta și tatăl său avuseseră interese financiare, și că reclamantul ar fi putut săvârși acte de delapidare. A invocat probele strânse, constând din 37 volume de documente, în special declarații ale martorilor, documente oficiale atestând atât poziția reclamantului, cât și relațiile comerciale dintre societățile relevante pentru anchetă, dosarul cauzei în instanță cu privire la societățile reclamantului și ale tatălui său și înregistrări de conversații telefonice.

5. Procurorul a arătat că, deși reclamantul avusese cunoștință de ancheta care îl viza și primise citațiile parchetului, nu s-a prezentat în fața procurorului pentru a da declarații. Procurorul a furnizat o prezentare detaliată a tuturor încercărilor făcute pentru a contacta reclamantul fie direct la ultimul său domiciliu cunoscut în Monaco, fie indirect prin societățile acestuia. Citări în format diferit fuseseră trimise pe adresa de e-mail a reclamantului, dar, potrivit angajatului său care îi retransmisese documentele respective, acesta nu putuse deschide niciunul dintre documentele atașate. Mai mult, tatăl reclamantului avusese cunoștință de anchetă și ar fi putut lua legătura cu acesta. Reclamantul nu era prezent în fața instanței, ci era reprezentat de un avocat angajat care s-a opus solicitării procurorului, în numele reclamantului. Respectivul avocat a susținut că nu existau probe la dosar că procurorul încercase să-l contacteze pe reclamant și, prin urmare, s-a plâns în legătură cu comunicarea citației. Acesta a mai arătat că reclamantul locuia cu soția și cu cei doi copii în Londra.

2. Mandatul de arestare

6. Prin încheierea din 19 mai 2016, un judecător din cadrul Curții de Apel București a dispus arestarea preventivă a reclamantului pentru 30 de zile, după ascultarea procurorului și a avocatului ales al reclamantului. Pe baza probelor aflate la dosar și a susținerilor orale, judecătorul a constatat că exista o suspiciune rezonabilă că reclamantul comisese acte de corupție, în special că avusese cunoștință și fusese de acord cu darea de mită judecătorilor care analizau cererile de deschidere a procedurii insolvenței pentru societățile tatălui său (asupra cărora reclamantul exercita controlul).

7. Judecătorul a stabilit suplimentar, pe baza declarațiilor martorilor, că reclamantul avusese cunoștință de ancheta penală care îl viza și de citațiile

pe care i le transmisesese parchetul. Judecătorul a observat că atunci când reclamantul fusese contactat telefonic de poliția monegască în legătură cu citația procurorului, acesta întrerupsese convorbirea și apoi deconectase permanent telefonul. Judecătorul a mai observat că încercările procurorului de a-l contacta pe reclamant în Londra nu au avut succes. A concluzionat că reclamantul s-a sustras de la urmărirea penală. În temeiul art. 223 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din CPP, care permite arestarea unui inculpat pe motiv că acesta s-a sustras de la urmărirea penală și că exista o suspiciune rezonabilă că a comis o infracțiune de o anumită gravitate, judecătorul a considerat că dispunerea arestării preventive era singura măsură care ar fi permis ca procesul penal să decurgă normal.

8. Avocatul reclamantului a atacat încheierea interlocutorie. La 25 mai 2016, Înalta Curte de Casație și Justiție (în continuare „Înalta Curte“) a încercat să-l contacteze pe reclamant pe două numere de telefon și la două adrese de e-mail considerate a aparține acestuia, dar nu a putut intra în legătură cu el. Cu privire la data ședinței era posibil să fie informat numai avocatul. Avocatul său a explicat instanței că fusese angajat de către tatăl reclamantului să-l reprezinte pe acesta, dar nu avusese contact direct cu el. În plus, citația pentru ședința de judecată programată la 26 mai 2016 era afișată la sediul instanței cu o zi înainte ca ședința să aibă loc. Reclamantul nu s-a prezentat la ședință. Avocatul acestuia a reiterat că nu avusese contact direct cu clientul său, care, se presupune, a părăsit țara în 2013.

9. Înalta Curte a examinat procedura folosită pentru citare. A considerat că, date fiind împrejurările – eforturile făcute de către autorități și atitudinea reclamantului – afișarea publică a citației la instanță, opțiune permisă de lege în situații speciale, precum în cauza împotriva reclamantului, respecta cerințele legale. A continuat examinarea pe fond a contestației formulate de reclamant, depusă în numele acestuia de avocat, și a respins-o, menținând motivarea judecătorului de la Curtea de Apel București (a se vedea supra, pct. 6 și 7). Înalta Curte a considerat, de asemenea, că o măsură preventivă mai ușoară nu ar fi suficientă în circumstanțele cauzei.

3. Arestarea reclamantului și procedurile de extrădare

10. La 6 iunie 2016, autoritățile române au emis un mandat european de arestare („MEA“) cu privire la reclamant. La 13 iunie 2016, reclamantul a fost arestat în Londra, înainte de a fi eliberat pe cauțiune la 19 iunie 2016. A fost arestat din nou la 2 martie 2018 și a rămas în detenție, în așteptarea extrădării, până la 14 noiembrie 2018, data ultimei comunicări din partea reprezentatului său.

11. La 25 ianuarie 2017, Curtea de Apel București a respins contestația formulată de avocatul reclamantului împotriva MEA ca nefondată.

12. Cererea de extrădare așa cum era cuprinsă în MEA a fost examinată de Westminster Magistrates' Court. Reclamantul a susținut că era victima unei urmăriri penale motivate politic instrumentate de statul pârât. Instanța a

ascultat mărturiile depuse de reclamant și de martorii experți propuși de ambele părți, a examinat în detaliu argumentele prezentate de reclamant și le-a respins. În consecință, la 13 aprilie 2018, Westminster Magistrates' Court a admis cererea de extrădare depusă de Curtea de Apel București.

13. La 20 august 2018, High Court of England and Wales a respins cererea formulată de reclamant de încuviințare a exercitării unei căi de atac împotriva deciziei din 13 aprilie 2018 care permitea extrădarea sa. Acesta a contestat hotărârea de respingere, iar ședința de judecare a căii de atac a fost programată în 2019.

CAPETE DE CERERE

14. Reclamantul s-a plâns în temeiul art. 5 §§ 1 lit. (c) și 3 din Convenție cu privire la modul „discreționar” în care autoritățile române au dispus arestarea sa. A argumentat că autoritățile nu avuseseră probe suficiente pentru a-l suspecta de comiterea infracțiunilor de care fusese acuzat. De asemenea, a susținut că nu a existat o nevoie reală de a-l aresta la doi ani după începerea urmăririi penale. A arătat că dat fiind volumul de documente prezentate în dosarul cauzei, ar fi fost imposibil pentru judecători să examineze în amănunt cererea procurorului într-un timp atât de scurt. În sfârșit, reclamantul a susținut că instanțele interne nu examinaseră posibilitatea de a lua o măsură preventivă mai puțin strictă.

15. În temeiul art. 6 §§ 1 și 2 din Convenție, reclamantul s-a plâns de modul în care cererea procurorului de luare a măsurii preventive fusese examinată de instanțe, susținând că nu fusese citat corespunzător cu privire la proceduri sau nu i se oferise suficient timp pentru a examina corespunzător cauza, dată fiind complexitatea dosarului, și că motivarea deciziei arăta că instanțele plecaseră de la premisa că era vinovat.

16. În sfârșit, reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 18 coroborat cu art. 5 §§ 1 și 3 și cu art. 6 §§ 1 și 2 din Convenție, că autoritățile statului abuzaseră de putere în scopul restrângerii drepturilor sale și ale tatălui său și al eliminării societăților acestora de pe piață.

ÎN DREPT

A. Plângeri în temeiul art. 5 și art. 6 din Convenție

17. Reclamantul s-a plâns de modul în care instanțele române au emis mandatul pentru arestarea sa (a se vedea supra, pct. 14 și 15).

18. Curtea, având competența de a realiza o încadrare în drept a faptelor cauzei [a se vedea *Radomilja și alții împotriva Croației* (MC), nr. 37685/10 și 22768/12, pct. 114 și 126, 20 martie 2018], va examina plângerea doar din perspectiva art. 5 § 1 lit. c) (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Krejčír împotriva Republicii Cehe*, nr. 39298/04 și 8723/05, pct. 128, 26 martie 2009). Această dispoziție prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

[...]

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;“

19. Curtea observă că reclamantul a fost arestat în Londra la 13 iunie 2016 și eliberat pe cauțiune trei zile mai târziu, la 19 iunie. A fost arestat din nou la 2 martie 2018 și era, la data ultimei informații de care dispunea Curtea (14 noiembrie 2018), încă lipsit de libertate în așteptarea extrădării (a se vedea supra, pct. 10). Prin urmare, reclamantul era sub controlul și autoritatea autorităților britanice pe durata privării de libertate. Totuși, în ceea ce privește pretinsa nelegalitate a arestării și a detenției sale, nu se poate omite că privarea de libertate a reclamantului își avea originea doar în MEA emis de autoritățile române. Prin urmare, în concordanță cu abordarea adoptată în cauze similare [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Stephens împotriva Maltei* (nr. 1), nr. 11956/07, pct. 51-52, 21 aprilie 2009 și *Vasiliciuc împotriva Republicii Moldova*, nr. 15944/11, pct. 20-25, 2 mai 2017], privarea de libertate în litigiu trebuie să fie atribuită României, chiar dacă fusese pusă în executare în Regatul Unit.

20. Curtea face trimitere la principiile generale pe care le-a dezvoltat în temeiul art. 5 § 1 lit. c) așa cum au fost reiterate recent în cauza *Merabishvili împotriva Georgiei* [(MC), nr. 72508/13, pct. 181-86, 28 noiembrie 2017]. În special, reamintește că, pentru a fi compatibilă cu cerințele art. 5 § 1 lit. c) din Convenție, arestarea preventivă trebuie să se întemeieze pe o „suspiciune rezonabilă“ că persoana în cauză a comis o infracțiune, trebuie dispusă în vederea aducerii persoanei în cauză în fața unei „autorități judiciare competente“ și trebuie să fie legală (ibid., pct. 184-86). Atunci când autoritățile dispun arestarea preventivă a unei persoane pe motiv că nu s-a prezentat înaintea lor atunci când a fost citată, acestea

trebuie să se asigure că persoana în cauză a fost citată în mod adecvat și i s-a oferit timp suficient pentru a se conforma și să ia măsurile necesare pentru a verifica dacă persoana s-a sustras în fapt de la urmărirea penală (a se vedea *Vasiliciuc*, citată anterior, pct. 40).

21. Revenind la faptele prezentei cauze, Curtea observă că suspiciunea cu privire la activitatea infracțională a reclamantului se baza pe elemente de probă ample strânse de procuror și prezentate instanței (a se vedea supra, pct. 4 și 6). Aceste probe erau suficiente pentru a convinge un observator obiectiv că reclamantul putea să fi comis infracțiunile de dare de mită și delapidare. Nimic din aceste probe nu pare a pune la îndoială caracterul rezonabil al suspiciunii respective (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Merabishvili*, citată anterior, pct. 187).

22. În plus, niciun element nu sugerează că mandatul de arestare a fost emis cu alt scop decât acela de a aduce reclamantul în fața unei instanțe române competente. Faptul că nu s-a întâmplat încă acest lucru și că au existat întârzieri în emiterea mandatului de arestare se datora în principal absenței reclamantului din România, situație care nu putea fi imputată autorităților române.

23. Curtea constată, de asemenea, că mandatul de arestare era emis de un judecător pe baza dreptului intern relevant (a se vedea supra, pct. 7, *in fine*). În ceea ce privește justificarea ordonanței, Curtea observă că atât procurorul, cât și instanțele nu s-au întemeiat doar pe existența suspiciunii rezonabile, ci și pe faptul că reclamantul se sustrăgea de la urmărirea penală (a se vedea supra, pct. 5, 7 și 9). Curtea recunoaște eforturile făcute de către autorități pentru identificarea reclamantului. Citația a fost transmisă la ultimul său domiciliu cunoscut în Monaco și la sediile societăților sale și au fost făcute de asemenea încercări de a-l contacta prin intermediul adreselor sale de e-mail și al numerelor de telefon, dar în zadar. Curtea observă că reclamantul pare să-și fi deconectat telefonul după ce a fost informat de poliția monegască despre încercarea autorităților române de a-i comunica citația cu privire la proceduri (a se vedea supra, pct. 7). Curtea observă, de asemenea, că reclamantul era reprezentat de un avocat ales care probabil primea instrucțiunile acestuia de la tatăl reclamantului (a se vedea supra, pct. 8).

24. Afirmațiile reclamantului cu privire la comunicarea nelegală a citațiilor au fost examinate amănunțit de instanțe (a se vedea supra, pct. 9). Nu există niciun motiv pentru care Curtea să substituie aprecierea sa aprecierii instanțelor interne în această chestiune.

25. În plus, Curtea nu are motive să se îndepărteze de concluzia instanțelor interne, întemeiată pe circumstanțele stabilite ale cauzei, că o altă măsură, mai indulgentă, nu ar fi fost eficace (a se vedea supra, pct. 7 și 9, ambele *in fine*).

26. În lumina celor sus-menționate, Curtea este convinsă că autoritățile interne au luat măsurile necesare pentru a informa reclamantul despre

procedurile împotriva sa și pentru a verifica dacă acesta s-a sustras de la urmărirea penală (a se vedea, dimpotrivă, *Vasiliciuc*, citată anterior, pct. 40). Reclamantului i s-a dat posibilitatea să se prezinte și să se apere în persoană sau, așa cum a ales să facă, prin avocat ales (a se vedea supra, pct. 5). Nimic din dosarul cauzei nu demonstrează că abilitatea celui din urmă de a-și reprezenta clientul și de a invoca argumente în favoarea acestuia în fața autorităților române era limitată sau restrânsă.

27. Curtea concluzionează că elementele de care dispune nu pun în lumină aparența unei încălcări a drepturilor garantate de art. 5 § 1 lit. c) din Convenție. Acest capăt de cerere este, prin urmare, în mod vădit nefondat și trebuie respins în conformitate cu art. 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

B. Capătul de cerere formulat în temeiul art. 18 din Convenție

28. Reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 18 coroborat cu art. 5 și 6 din Convenție, că autoritățile statului abuzaseră de puterea lor în scopul restrângerii drepturilor sale și ale tatălui său și al eliminării societăților acestora de pe piață (a se vedea supra, pct. 16). Art. 18 prevede următoarele:

„Restricțiile care, potrivit prezentei convenții, sunt aduse respectivelor drepturi și libertăți, nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care ele au fost prevăzute.”

29. Principiile generale care privesc art. 18 au fost reiterate recent de Curte în *Merabishvili* (citată anterior, pct. 287-317).

30. În prezenta cauză, Curtea observă că scopul principal al arestării reclamantului era de a-l aduce în fața unei autorități judiciare competente (a se vedea supra, pct. 22 și *Merabishvili*, citată anterior, pct. 305 și 318). Reclamantul nu a dovedit „dincolo de îndoiala rezonabilă” că arestarea sa fusese dispusă ca un mijloc de a elimina societățile familiei sale de pe piață.

31. Prin urmare, chestiunile de care s-a plâns nu pun în lumină aparența niciunei încălcări a drepturilor garantate de art. 18 din Convenție.

32. În consecință, acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în conformitate cu art. 35 §§ 3 lit. a) și 4 din Convenție.

Pentru aceste motive, CURTEA, în unanimitate,

Declară cererea inadmisibilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 18 aprilie 2019.

Andrea Tamietti
Grefier adjunct

Paulo Pinto de Albuquerque
Președinte